

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 17, 2020

Nummer 17, 2020

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2020:4503](#) 11-06-2020

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:1499](#) 09-06-2020

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2020:1499](#) 09-06-2020

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:6036](#) 07-08-2020

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2020:6770](#) 29-07-2020

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:7103](#) 15-07-2020

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:6660](#) 15-07-2020

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2020:2855](#) 15-07-2020

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2020:2736](#) 08-07-2020

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2020:5016](#) 02-07-2020

RECHTSPRAAK

Opheffing testamentair bewind toegewezen.

Moeder heeft het erfdeel van haar zoon bij haar overlijden in 2002 onder testamentair bewind gesteld totdat de zoon 65 jaar is. Het bewind is uitsluitend in het belang van de zoon ingesteld. In 2009 zijn de zoon en de bewindvoerder een gedeeltelijke beëindiging van het bewind overeengekomen. In 2011, kort voor het overlijden van de bewindvoerder, zijn zij overeengekomen dat het resterende bewind – over een woning – ook eindigt.

De zoon verzoekt de rechtbank om opheffing van het bewind (art. 4:178 lid 2 BW juncto art. 134 Ow NBW). Artikel 4:178 BW is van toepassing, het testament loopt zelfs op het (in 2003 ingevoerde) artikel vooruit. De rechtbank vindt het aannemelijk dat de zoon het vermogen op verantwoorde wijze kan besturen, gelet op de verklaringen van de bewindvoerder en het feit dat de zoon zijn leven inmiddels goed op de rit heeft. De rechtbank heft het bewind op.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 02-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:5016

Zaaknummer: C/15/301890 / HA RK 20/69

Rechters: S.M. Auwerda

Wetsartikelen: 4:178 BW en 134 Ow NBW

RECHTSPRAAK

***Huurachterstand en vergoeding huurderving na erflaters overlijden.
Aansprakelijkheid erfgenamen huurder.***

De vader van drie kinderen is eind 2019 overleden. Zijn huurcontract is eind januari 2020 van rechtswege geëindigd (art. 7:268 lid 6 BW). Kind X heeft de huurwoning onrechtmatig betrokken. De verhuurder vordert van de erfgenamen de resterende huurtermijnen en vergoeding van de huurderving.

Volgens de kantonrechter zijn de drie erfgenamen verantwoordelijk voor de huur tot eind januari 2020 (art. 4:182 BW). De vergoeding van de huurderving komt slechts voor rekening van kind X.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 15-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2020:2855

Zaaknummer: 8497240 UC EXPL 20-3527 BEv/35170

Rechters: A.E. The-Kouwenhoven

Wetsartikelen: 4:182 BW en 7:268 BW

RECHTSPRAAK

Testamentair fonds. Wanbeheer. Mogelijke ontbinding van stichting die fonds beheert.

Dit arrest is een vervolg op Hoge Raad 12 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1900.

Erflater, overleden in 1943, heeft het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) tot erfgenaam benoemd, onder de verplichting om de nalatenschap als afgezonderd fonds te beheren en jaarlijks ten minste zeven achtste van de inkomsten aan bepaalde goede doelen te besteden. Het fonds, met bijbehorende bestedingsverplichting, is in 1993 overgenomen door een stichting. Volgens X – oud-bestuurder van het ANV en kritisch ANV-lid – betaalt de stichting het ANV een te riant onkostenvergoeding ten laste van het fonds, in strijd met erflaters testament.

X verzoekt om ontslag van het stichtingsbestuur en ontbinding van de stichting (art. 2:298 BW, art. 2:299 BW en art. 2:21 BW). Het hof (ECLI:NL:GHDHA:2017:1035) verklaarde X niet-ontvankelijk in zijn verzoek.

Volgens de Hoge Raad viel zonder nadere motivering niet in te zien waarom X geen belanghebbende is. Intussen zijn de stichtingsstatuten gewijzigd en is een nieuw bestuur aangetreden.

Hof Amsterdam acht X thans ontvankelijk. Niet in geschil is dat X niet op grond van een eigen belang als belanghebbende kan worden aangemerkt. Het gaat hier om de vraag of X op een andere wijze zo nauw betrokken is (geweest) bij het onderwerp van de procedure, dat daarin een belang is gelegen om te verschijnen. Het hof vindt van wel.

X heeft zich gedurende zijn lidmaatschappen en het bestuur van het ANV (en daarna) ervoor sterk gemaakt dat de testamentaire last naar behoren werd uitgevoerd. Gelet op de nauwe banden tussen het ANV en de stichting en het ontbreken van onafhankelijk toezicht op het stichtingsbestuur, in combinatie met de inspanningen van X, is X zo nauw betrokken bij het onderwerp van deze procedure, dat daarin een belang is gelegen om in de procedure te verschijnen.

Vervolgens oordeelt het hof dat de stichting in strijd met de testamentaire last heeft gehandeld. Daartoe legt het hof de last uit volgens de toenmalige uitlegregels (art. 932-933 oud BW). Volgens het testament moet 'ten minste zeven/achtste gedeelte' van de zuivere inkomsten van het fonds worden besteed aan de in de erfstelling vermelde doeleinden. Dit kan redelijkerwijs niet aldus worden uitgelegd, dat een achtste gedeelte bij voorbaat aan het ANV toekomt, aldus het hof. Door het beheer van het fonds op zich te nemen heeft de stichting een eigen verplichting tot uitvoering van de last aanvaard.

De stichting heeft in strijd met de testamentaire last gehandeld, evenals in strijd met het uitkeringsverbod (art. 2:285 lid 3 BW). Er is sprake van wanbeheer (art. 2:298 BW). Er is reden voor ontbinding van de stichting en vernietiging van de laatste statutenwijziging. Het hof geeft de stichting evenwel de gelegenheid om een alternatieve, minder ingrijpende oplossing aan te dragen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 09-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:1499

Zaaknummer: 200.252.506/01

Rechters: A.F. Faber, J.M. de Jongh en Chr.M. Stokkermans

Advocaten: J.L.A. Nicolai en N.A. Aalbers

Wetsartikelen: 2:298 BW, 2:299 BW, 2:21 BW, 4:130 BW en 2:295 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit. Geërfde vastgoed-bv dreef geen onderneming.

X erft in 2011 van haar moeder aandelen in een vastgoed-bv. De bv is eigenaar van verhuurde bedrijfspanden. Er vindt geen koop, verkoop of (her)ontwikkeling plaats. De omzet bestaat geheel uit huuropbrengsten. Het onderhoud werd in eigen beheer uitgevoerd.

De vraag of de bv een materiële onderneming drijft, zodat X voor de erfbelasting beroep kan doen op de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (art. 35b e.v. SW 1956), beantwoordt de rechtbank ontkennend. Niet aannemelijk is dat de werkzaamheden van de bv bij erflatersters overlijden meer omvatten dan bij normaal vermogensbeheer gebruikelijk. Het werkelijk behaalde rendement kan inzicht geven in het doel van de werkzaamheden van een lichaam. X heeft echter niet aannemelijk gemaakt dat de werkzaamheden van de bv als doel hadden om meer dan normaal rendement te behalen en ook gaat het behaalde rendement volgens de rechtbank niet uit boven hetgeen gebruikelijk is bij bedrijfspanden als de onderhavige.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 07-08-2020

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2020:6036

Zaaknummer: AWB - 18 _ 3187

Rechters: T.N. van Rijn, M.W. Koenis en J. Gooijer

Wetsartikelen: 35b SW 1956

RECHTSPRAAK

Gezamenlijke executeurs kunnen slechts gezamenlijk notaris opdracht geven ten laste van de nalatenschap.

Vader overlijdt in 2017. Hij heeft zijn dochters X en Y gezamenlijk tot erfgenamen en executeurs benoemd. Als executeurs kunnen X en Y alle werkzaamheden uitsluitend tezamen verrichten.

X wil de kosten van de door X ingeschakelde notaris ten laste van de nalatenschap brengen (art. 4:7 lid 1 onder d BW). Y verweert zich hier met succes tegen.

Volgens de rechtbank konden X en Y als gezamenlijke executeurs de notaris slechts gezamenlijk opdracht geven en dat is niet gebeurd. De kosten lijken onder meer verband te houden met de communicatie tussen X en Y, waarbij de notaris in feite optrad als vertegenwoordiger van X en dus niet namens beiden of namens de nalatenschap. Y heeft geen opdracht gegeven noch de opdracht goedgekeurd. Ook is onvoldoende gebleken dat de werkzaamheden de boedel ten goede zijn gekomen. X beroept zich tevergeefs op artikel 4:146 lid 1 BW. Als gezamenlijke executeurs hadden X en Y uitsluitend gezamenlijk een boedelnotaris kunnen aanwijzen.

Y vordert dat X aan de nalatenschap terugboekt een bedrag dat X in 2014 als gemachtigde van vader rekening naar zichzelf heeft overgemaakt. Volgens Y is sprake van een onrechtmatige onttrekking. De rechtbank vindt dit onvoldoende onderbouwd. Vader was kennelijk wilsbekwaam en heeft geen aanleiding gezien X ter verantwoording te roepen; kennelijk had de overboeking zijn instemming. Bovendien past de overboeking in een schenkingstraditie aan X en Y, ook al heeft Y in 2014 geen schenking van vader ontvangen.

De rechtbank stelt de verdeling van het saldo van een boedelrekening vast en machtigt X om namens de gezamenlijke erfgenamen de bank opdracht te geven om aan X en Y ieders aandeel in het saldo over te maken en de bankrekening op te heffen (art. 3:299 BW).

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 15-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:6660

Zaaknummer: C/09/578977 / HA ZA 19-888

Rechters: T.T. Hylkema

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:146 BW en 3:299 BW

RECHTSPRAAK

Tekortschietende vereffenaar, tevens erfgenaam, aansprakelijk met privévermogen.

Vader is in 2011 overleden. Zijn zonen uit zijn tweede huwelijk zijn de enige erfgenamen. Zij hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard en zijn wettelijke vereffenaars. Drie dochters uit vaders eerste huwelijk hebben beroep gedaan op hun legitieme portie. De rechtbank heeft de zoons in hun hoedanigheid van vereffenaars veroordeeld tot betaling aan de zusters, waarna zij executoriaal beslag hebben gelegd op privévermogen van de broers.

Met dit kort geding wil een broer de executie voorkomen. Volgens hem mogen de zusters zich niet op zijn privévermogen verhalen, omdat hij als vereffenaar is veroordeeld.

De kortgedingrechter vindt dat de zusters het vonnis wel op deze manier mogen executeren.

De zoon is blijkens het veroordelend vonnis zodanig tekortgeschoten in zijn informatieplicht als vereffenaar, dat de uitzondering van artikel 4:184 lid 2 onder d BW van toepassing is. Het is niet nodig dat de zoon ook in privé wordt veroordeeld. De uitzondering geldt voor de erfgenaam die ook vereffenaar is en die als vereffenaar tekortschiet; daarvan is hier sprake. Als er ook een veroordeling in privé nodig zou zijn, zou de veroordeling in het vonnis zinloos zijn. De uitzondering zou dan niet gelden en dus zouden de zusters zich alleen op de nalatenschap kunnen verhalen, maar daarover krijgen ze van de zoon ten onrechte onvoldoende informatie. Daarom bestaat de uitzondering van artikel 4:184 lid 2 onder d BW nu juist. Dat dit voor de zoon grote gevolgen heeft, maakt dit niet anders.

Een beroep op ECLI:NL:GHARL:2019:9205 (aansprakelijkheid volgens de Maclou-norm) baat de zoon niet. Daar ging het, anders dan hier, om een vereffenaar die niet tevens erfgenaam was.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 08-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2020:2736

Zaaknummer: C/16/502378 / KG ZA 20-221

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 4:184 BW

RECHTSPRAAK

Kritiek op besteding testamentair fonds leidt mogelijk tot ontslag stichtingsbestuur.

Deze (tussen)beschikking is het vervolg op Hoge Raad 12 oktober 2018 (ECLI:NL:HR:2018:1900).

Erflater, overleden in 1943, heeft het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) tot erfgenaam benoemd, onder de verplichting om de nalatenschap als afgezonderd fonds te beheren en jaarlijks ten minste zeven achtste van de inkomsten aan bepaalde goede doelen te besteden. Het fonds, met bijbehorende bestedingsverplichting, is in 1993 overgenomen door een stichting. Volgens X – oud-bestuurder van het ANV en kritisch ANV-lid – betaalt de stichting het ANV een te riant onkostenvergoeding ten laste van het fonds, in strijd met erflaters testament.

X verzoekt om ontslag van het stichtingsbestuur en ontbinding van de stichting (art. 2:298 BW, art. 2:299 BW en art. 2:21 BW). Het hof (ECLI:NL:GHDHA:2017:1035) verklaarde X niet-ontvankelijk in zijn verzoek. X's nauwe betrokkenheid bij het ANV en zijn bemoeienis met wijziging van de statuten van de stichting maken hem nog geen belanghebbende bij de stichting in de zin van artikel 2:298 BW en artikel 2:21 BW, aldus het hof.

Volgens de Hoge Raad valt zonder nadere motivering niet in te zien waarom X geen belanghebbende is. De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof en verwijst het geding naar Hof Amsterdam.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 09-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2020:1499

Zaaknummer: 200.252.506/01

Rechters: A.F. Faber, J.M. de Jongh en Chr.M. Stokkermans

Advocaten: J.L.A. Nicolai en N.A. Aalbers

Wetsartikelen: 2:298 BW, 2:299 BW, 2:21 BW, 4:130 BW en 2:295 BW

RECHTSPRAAK

***Twee van de drie erfgenamen laten nalatenschap onbeheerd.
Benoeming wettelijke vereffenaar.***

Erflater laat zijn drie kinderen als erfgenamen achter. Een van hen (X) staat onder meerderjarigenbewind. De bewindvoerder verzoekt aan de rechtbank van de woonplaats van X om een notaris tot vereffenaar van de nalatenschap te benoemen.

Deze rechtbank verwijst de zaak door naar de bevoegde Rechtbank Rotterdam, in welk arrondissement erflater zijn laatste woonplaats had (art. 268 lid 1 Rv).

Het verzoek is ten onrechte gestoeld op artikel 4:204 lid 1 BW. De nalatenschap is door X van rechtswege beneficiair aanvaard door overschrijding van de driemaandstermijn van artikel 4:193 BW. Op grond van artikel 4:203 BW kan wel om benoeming worden verzocht. De rechtbank begrijpt het verzoek aldus en wijst het toe.

X heeft belang bij toewijzing nu de andere kinderen zich afzijdig houden van de nalatenschap en niet reageren. Zij laten de nalatenschap onbeheerd.

Het verzoek om ontheffing van de publicatieplicht (art. 4:206 lid 6 BW) wijst de rechtbank af, omdat bekendmaking van de benoeming in de digitale Staatscourant kosteloos is.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 29-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2020:6770

Zaaknummer: C/10/597170 / HA RK 20-466

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen: 4:193 BW, 4:203 BW, 4:204 BW, 4:206 BW en 268 Rv

RECHTSPRAAK

Afgezonderd particulier vermogen. Vermogen stichting wordt tot nalatenschap oprichtster gerekend.

In geschil is of het vermogen van een stichting voor de erfbelasting tot nalatenschap van erflaatster moet worden gerekend (art. 2.14a Wet IB 2001 juncto art. 16 SW 1956). De rechtbank meent met de inspecteur van wel.

Erflaatster heeft in 1993 de stichting opgericht, met een sociaal belang behartigende doelstelling. Bij haar overlijden in 2013 ontplooit de stichting al langere tijd geen activiteiten meer. De stichting exploiteert nog slechts vier panden.

De rechtbank oordeelt dat erflaatster in de loop der jaren vermogen in de stichting heeft afgezonderd, waarmee meer dan bijkomstig een particulier belang wordt beoogd (afgezonderd particulier vermogen). De rechtbank wijst hierbij op de afwezigheid van activiteiten in het kader van de doelstelling van de stichting, het afzonderen van erflaatsters vermogen daarin, het behoud van de zeggenschap over het vermogen van de stichting binnen de familiekring van erflaatster en de bevoordeling van familieleden van erflaatster bij de exploitatie van de panden (niet-marktconforme verhuur).

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 15-07-2020

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2020:7103

Zaaknummer: AWB - 18 _ 3930

Rechters: E.E. Schotte, E. Kouwenhoven en S. Bandsma

Wetsartikelen: 2.14a Wet IB 2001 en 16 SW 1956

RECHTSPRAAK

Verdeling nalatenschap en (latere) kwijtschelding onder uitsluitingsclausule. Geen zaaksvervanging.

Bij echtscheiding verschillen M en V van mening over de vraag of de woonboerderij van M tot de algehele gemeenschap van goederen (art. 1:94 oud BW) behoort. M heeft deze voor het huwelijk verkregen bij de verdeling van de nalatenschap van zijn vader in 1998.

De ouders waren ook in algehele gemeenschap van goederen gehuwd. Vader had geen testament. Bij de verdeling heeft moeder een deel van haar onderbedelingsvordering op M kwijtgescholden onder uitsluitingsclausule. Die kwijtschelding bedroeg omgerekend 36.493 euro. De boerderij was toen omgerekend 243.266 euro waard. Nadien heeft moeder gefaseerd de rest van de schuld kwijtgescholden.

M beroept zich op het samenstel van gelijktijdig verrichte rechtshandelingen, onder verwijzing naar HR 1 mei 2015 (ECLI:NL:HR:2015:1199). Ook beroept hij zich op het analoog toepasselijke artikel 1:124 oud BW, dat voor zaaksvervanging niet vereist dat de tegenprestatie gelijktijdig bij de verkrijging plaatsvond.

Het hof wijst de visie van M af. M heeft een kwart van 243.266 euro krachtens erfopvolging en zonder uitsluitingsclausule verkregen. Van het door M te betalen bedrag zal driekwart (182.450 euro) op het aandeel van de moeder betrekking hebben gehad. Daarvan is 36.493 euro kwijtgescholden. Gelet hierop kan niet worden vastgesteld dat het de bedoeling is geweest bij de verkrijging in 1998 de aan de koop van het aandeel van de moeder in de woonboerderij verbonden tegenprestatie (voor meer dan de helft) ten laste van het privévermogen van M te laten komen, aldus het hof. De latere kwijtscheldingen staan los van het samenstel van rechtshandelingen bij de verdeling in 1998. Voorts is (analoge) toepassing van de zaaksvervanging op grond van artikel 1:124 lid 2 oud BW bij de huwelijksgemeenschap beperkt tot het tijdstip van verkrijging van het goed, zoals in het thans geldende artikel 1:95 BW ook tot uitdrukking is gebracht. De woonboerderij is in de gemeenschap van goederen gevallen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 11-06-2020

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2020:4503

Zaaknummer: 200.267.866/01

Rechters: C. Koopman, J.D.S.L. Bosch en J.G. Knot

Wetsartikelen: 1:94 BW, 1:95 BW en 1:124 oud BW